

Seletuskiri
haridus- ja teadusministri määruse
„Haridus- ja teadusministri 21. mai 2015. a määruse nr 22 „Gümnaasiumivõrgu
korrastamine perioodil 2014–2020“ muutmise“
eelnõu juurde

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Meetme eesmärk on toetada koolivõrgu korrastamist nüüdisajastades Elukestva Õppe Strateegia (EÕS) koolivõrguprogrammi (KVP) lisas 1 nimetatud asulates paiknevate riigigümnaasiumite õppekeskkond. EÕS KVP lisas nr 1 „Üleriigilise või piirkondliku tähtsusega investeringuprojektid 2014-2023 – riigigümnaasiumid“ on toodud asutatavate riigigümnaasiumite asukoht, arv, õppekohtade arv ning eraldi on ära nimetatud riigigümnaasiumid, mille õppekeskkonna nüüdisajastamiseks on kavandatud kasutada Euroopa Liidu struktuurifondide vahendeid.

Koolivõrgu korrastamist toetatakse prioriteetse suuna „Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ Ühtekuuluvusfondi meetme „Koolivõrgu korrastamine“ tegevusega „Koolivõrgu korrastamise käigus toimuv jätkusuutlike koolide kaasajastamine“ kuni aastani 2023. Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) vahenditest rahastatava selle tegevuse kogumaht on 196 749 112 eurot, mis 1% kohanduse järel on 194 781 621 eurot ja lubatud maksimaalne EL toetuse määr 85%. Riiklik kaasfinantseering on 18 370 431,53 eurot. Gümnaasiumivõrgustiku korrastamise investeringute kava maht on koos kaasfinantseeringuga eeldatavalt ca 109 000 000 eurot. Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) on nimetatud meetme rakendusasutus.

Üldhariduskoolide võrk on tänasel päeval valdavas osas kohalike omavalitsusüksuste pidamisel ning hooned nende omandis. Seega eeldab riigigümnaasiumite asutamine ning õppekeskkonna nüüdisajastamine kokkuleppe sõlmimist vastava kohaliku omavalitsusüksusega viimase koolivõrgu korrastamiseks ning vajalike kinnistute võõrandamiseks riigile.

EÕS KVP lisas 1 nimetatud kohalike omavalitsusüksustega koolivõrgu korrastamiseks ühiste kavatsuste kokkuleppe sõlmimisel on võimalik koostöös Riigi Kinnisvara AS-iga koostada tegevuskava ja eelarve riigigümnaasiumi õppekeskkonna kaasajastamiseks. Selle alusel koostab Haridus- ja Teadusministeeriumi koolivõrgu osakond investeringute kava koostamise või täiendamise ettepaneku ning koolivõrgujuht esitab selle ekspertkomisjonile hinnangu saamiseks. Ettepanek sisaldab kõiki hindamiseks ning investeringute kava koostamiseks vajalikke andmeid.

Eelnõu koostas Haridus- ja Teadusministeeriumi riigivaraosakonna juhataja Indrek Riisaar (tel 735 0185, e-post: Indrek.Riisaar@hm.ee), õigusosakonna jurist Kadi Molder (tel 7350234, e-post Kadi.Molder@hm.ee) ning rahandusosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (tel 7350279, e-post Inge.Oopkaup@hm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

1. Põhikooli ja gümnaasiumiseaduse muudatustest tulenevalt on täpsustunud riigigümnaasiumi võimalikud tegevuse vormid. Selleks muudetakse §-s 4 riigigümnaasiumi mõistet. Riigigümnaasiumid võivad gümnaasiumiastmes korraldada õpet nii statsionaarses kui mittestatsionaarses vormis, kuid põhikooli klassides üksnes mittestatsionaarses vormis. Arvestades toimuvaid läbirääkimisi kohalike omavalitsusüksustega ning nendest tulenevat tegevuskava, on vajalik § 6 lõike 1

sõnastuses asendada õppehoone ainsuses mitmusega ning lubada peale uusehitiste ka olemasolevate hoonete rekonstrueerimist koos juurdeehitustega.

3. Suurte riigigümnaasiumite (õppekohtade arv üle 720) puhul ei ole võimalik õppetööd mõistlikul viisil korraldada ilma selleks spordiruumi omamata. Nimetatud õppekohtade arvu juures on kehalise kasvatuse tundide arv päevas üle 12 akadeemilise tunni. Suured riigigümnaasiumid asuvad suuremates linnades, kus olemasolev sporditaristu on päevaringselt aktiivselt kasutuses ning sporditaristu kasutamisest hommikusel ajal ei teki omavalitsuste omandis olevale sporditaristule täiendavat efektiivsust. Sellest tulenevalt täpsustatakse § 7 lõike 3 punkti 4 sõnastust. Spordiruumide, kui õppekava täitmiseks vajalike õpperuumide sisustamine toimub üldises korras, ehk on abikõlblik. Kavandatavate õppekohtade arvu ning seega ka spordiruumide ehitamise võimalikkust hindab projektide
4. § 10 lõike 2 punktis 7 asendatakse kinnisvara korrashoiu standardi viide uuendatud standardile.
5. § 23 täiendatakse lõikega 1¹. Täiendus on vajalik, et tagada väikesemahuliste eelarvemuudatuste sujuvam menetlemine.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käesoleva eelnõu aluseks on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadus ja selle alusel antud õigusaktid, mis on kooskõlas vastava ELi õigusega.

5. Määruse mõjud

Meetme määruse muudatus võimaldab kohalike omavalitsusüksustega kokku leppida riigigümnaasiumite tegutsemise vormides, paiknemistes mitmetes hoonetes, sh teha hoonetele juurdeehitusi ning ehitada suurtele riigigümnaasiumitele eraldiseisvaid võimlaid, kui see on olemasoleva sporditaristu kasutusefektiivsust hinnates vajalik.

6. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja korralduse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks vajalikud vahendid on ette nähtud Vabariigi Valitsuse 25.02.2014 otsusega kinnitatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavale 2014-2020“ riigieelarvestrateegias.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule ja Sihtasutusele Innove. Kooskõlastustabel lisatud.

Raivo Trummal
koolivõrgu osakonna juhataja

Lisa Kooskõlastustabel

Ettepaneku esitaja	Määruse viide	Ettepaneku sisu	Vastus
SA Innove	§ 2 lg 3	Eelnõu punktiga 1 muudetakse haridus- ja teadusministri 21.05.2015 määruse nr 22 „Gümnaasiumivõrgu korrastamine perioodil 2014-2020“ (edaspidi TAT määrus) § 4 punkti 2 ning lisatakse viited põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi PGS) § 2 lg 3 punkti dele 61 ja 8. PGS § 2 lg 3 punkt 61 sätestab põhikooli ja gümnaasiumi tegutsemise vormina gümnaasiumi, milles võib olla põhikooli klasse ning mille põhikooli klassides võib toimuda ainult mittestatsionaarne õpe. Samas eelnõu punkti 1 kohaselt võib õpe sättes viidatud koolides toimuda nii statsionaarsena kui mittestatsionaarsena. Ebaselgeks jääb, kas PGS § 2 lg 3 punktis 61 nimetatud koolivormis võib toimuda õpe ainult mittestatsionaarsena või ka statsionaarsena.	Seletuskirja on täpsustatud.
SA Innove	§ 6 lg 1	Arvestades eelnõu punktiga 3 tehtavat muudatust (muudetakse TAT määruse § 7 lg 3 punkti 4 sõnastust) jääb eelnõu punktiga 2 tehtava muudatuse osas ebaselgeks, kas spordihoonete sisustamise kulud on abikõlblikud, kuivõrd säte räägib vaid riigigümnaasiumi õppehoone ehitamisest ja sisustamisest. Palume selguse huvides täpsustada, kas eraldiseisvat spordihoonet ja õppehoones ehitatavaid spordiruumi võib abikõlbliku tegevuse mõistes käsitleda õppehoonena või selle osana.	Seletuskirja on täpsustatud
SA Innove	§ 7 lg 3 p 4	Eelnõu punktiga 3 täiendatakse TAT määruse § 7 lg 3 punkti 4 sõnastust. Ebaselgeks jääb ning täpsustamist vajab, millisel ajahetkel hinnatakse seda, et riigigümnaasiumis on vähem kui 720 õppekohta (taotluste menetlemise faasis, kulude abikõlblikkuse hindamisel).	Seletuskirja on täpsustatud
SA Innove	§ 23 lg 1 ¹	Teeme ettepaneku täiendada TAT määruse §-i 23 lõikega 1 ¹ järgmiselt: „(1 ¹) Toetuse saaja on kohustatud taotlema rahuldamise otsuse muutmist lisaks taotluste menetlemise määruse §-is 10 sätestatule ka juhul, kui ühe tegevusrea summa muudatus ületab 15% tegevusrea otsusega kinnitatud mahust. Muudel juhtudel on toetuse saaja kohustatud rakendusüksust muudatusest teavitama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis enne eelarvest erinevate kulutuste tegemist.“. Täiendus on vajalik, et tagada väikesemahuliste eelarvemuudatuste sujuvam menetlemine.	Arvestatud
Rahandusministeerium	Seletuskiri	Seletuskirjas on kirjas, et „Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) vahenditest rahastatava selle tegevuse kogumaht on 196 749 112 eurot, mis 1% kohanduse järel on 194 781 621 eurot ja lubatud maksimaalne EL toetuse määr 85%. Riiklik kaasfinantseering on 34 720 432 eurot.“ Palume eelarved viia vastavusse Haridus-ja Teadusministeeriumi esitatud VV meetmete nimekirja muutmise tehnilise kohenduse ettepanekus toodud uute meetme tegevuse eelarvete summadega, sh palume arvestada, et antud 15% ei koosne täies mahus riiklikust kaasfinantseeringust, vaid sisaldab ka omafinantseeringut.	Arvestatud
Rahandusministeerium	§ 10 lg 2 p 7	Palume paragrahvi 10 lõike 2 punkt 7 sõnastuses parandada standardi number õigeaks: EVS 807:2016 „Kinnisvarakeskkonna juhtimine ja korrashoid“.	Arvestatud

Standardiamet	§ 10 lg 2 p7	Soovitame kaaluda standardile viitamisel soovitusliku sõnastuse kasutamist, jättes õigusakti nõuete täitmiseks võimaluse kasutada standardi asemel alternatiivset lahendust. Näiteks muutub viide kohustuslikust soovituslikuks, lisades standardi viitele juurde lisatingimuse või -võimaluse kasutada muud samaväärset dokumenti, juhendit või eriala organisatsiooni koostatud materjali. Soovitame kasutada standardile viitamisel dateerimata viidet, mis tagab selle, et järgida tuleb standardi viimast kehtivat versiooni koos kõigi hilisemate muudatustega. Lisaks soovitame täiendavalt kontrollida standardi EVS 807 sobivust antud määruse konteksti, kuna võrreldes standardiga EVS 807:2010 on selle uustöötlust EVS 807:2016 suures osas muudetud ja täiendatud.	Arvestatud osaliselt. Jäetud viide standardi EVS numbrile ilma konkreetsele väljalaskele viitamata.
Eesti Linnade ja Valdade Liit	üldine	Eelnõu koostamisel on kõrvale jäetud munitsipaalgümnaasiumid. Märgive, et munitsipaalgümnaasiumite hulgas on koole, mis on üle rahvastatud ning vajavad investeringutoetust nii õpikeskkonna kaasajastamiseks kui energiatõhususe tagamiseks. Munitsipaalgümnaasiumide juures asuvad spordirajatised, mille maht ei rahulda ammu enam kasvava õpilaste arvu vajadusi. Näiteks Kohila gümnaasium, mis samuti vajab kõiki eelpool nimetatud investeringuid kuid kus nende tegemiseks EL toetuste saamine on olnud välistatud. Teeme ettepaneku laiendada määrust nii, et toetust võiksid taotleda ka munitsipaalgümnaasiumid, kus on ühe õpilase kohta pinda sama palju või vähem kui keskmisel riigigümnaasiumil.	Ei ole arvestatud. Rakenduskavas on kokku lepitud eraldiseivate gümnaasiumitena toimivate riigigümnaasiumite võrgustiku rajamine. Nt on viidatud Kohila Gümnaasium täistsüklikool.
Eesti Linnade ja Valdade Liit	§ 7 lg 3 p 4	Samuti juhime tähelepanu eelnõu lõikes 3 esitatud muudatusele, so § 7 lõike 3 punkt 4 lisatud piirangule, 720 õpilast. Antud muudatust ei saa pidada põhjendatuks ja tekitab ebavõrdse kohtlemise. Spordirajatiste vajalikkuse teema on märksa üldisem ja kindlasti ei piirdu üksnes üle 720 õppekohaga koolidega. Spordirajatiste olemasolu on oluline ja äärmiselt vajalik iga õppeasutuse puhul ning arvestades üldist aktiivse liikumise vajaduse kasvavat problemaatikat, ei saa seda mõõta üksnes kehalise kasvatus tundide hulgaga. Märgive, et praeguseks rajatud riigigümnaasiumides on õpilaste arv väiksem kui 720 õpilast ja spordikomplekse ega -saale neis ei ole. Täiendava asjaoluna on põhjust välja tuua, et muudatuse ajaline dimensioon. Spordirajatistega seotud kulude teema tõstasid omavalitsused kohe kui meetme määruse eelnõu välja tuli ning täna kui meede hakkab sisuliselt lõpule jõudma, on sellise muudatuse tegemine varasemate juba lõppenud investeringute raamistust silmas pidades küsitav. Ettepanek: mitte siduda spordirajatiste abikõlblikuks tunnistamist õpilaste arvuga.	Ei ole arvestatud. Spordirajatiste probleem on kindlasti oluliselt tõsisem suuremate õpilaste arvudega koolides ning peame lähtuma ka investeringuteks olemasolevatest vahenditest.